

**Raftul
Denisei**

Colecție coordonată de
DENISA COMĂNESCU

Akira Yoshimura

Naufragii

Traducere din japoneză de
FLORENTINA TOMA

HUMANITAS
fiction

Redactor: Iuliana Glăvan
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Andreea Niță
DTP: Emilia Ionașcu, Carmen Petrescu

Tipărit la Real

AKIRA YOSHIMURA

HASEN

Copyright © 1982 by Setsuko Yoshimura

First published in Japan in 1982 by Chikumashobo Ltd., Tokyo

Romanian language translation rights arranged with Setsuko Yoshimura

through Japan Foreign-Rights Centre / Simona Kessler & Associates

Agency Ltd.

All rights reserved.

© HUMANITAS FICTION, 2016, pentru prezenta versiune românească

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

YOSHIMURA, AKIRA

Naufragii / Akira Yoshimura; trad.: Florentina Toma. –

București: Humanitas Fiction, 2016

ISBN 978-606-779-038-2

I. Toma, Florentina (trad.)

821.521-31=135.1

EDITURA HUMANITAS FICTION

Piața Presei Libere 1, 013701 București, România

tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51

www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro

Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro

Comenzi telefonice: 0372 743 382 / 0723 684 194

Pălării vechi de paie, ȕuguiate, se mişcau din loc în loc pe linia ȕărmului.

Stropi fini de apă, de la valurile ce se spărgeau de stâncile din depărtare, se ridicau şi se apropiau din ce în ce mai mult de malul pe care stătea Isaku, până ce apa mării se umfla din nou.

Ploua, iar deasupra mării plutea o ceaţă deasă. Prin găurile pălăriei lui Isaku se scurgea ploaia, amestecată cu stropi de valuri. ȕărmul străjuit de stânci era mărginit de o fâşie de nisip, de-a lungul căreia pălăriile ascuţite de paie se mişcau, adunând bucăţi de lemn, aduse de mare.

Isaku aşteptă să se retragă valul, apoi păşi în apă şi apucă o bucată de lemn, prinsă între stânci. Provenea, fără îndoială, de la un vas naufragiat: era uşor încovoiată şi avea adâncituri asemenea unor găuri de cuie. Era prea grea pentru el, un copil de doar nouă ani. Trase lemnul, împingându-se bine cu picioarele în colţurile stâncii, iar acesta începu să se desprindă.

Se îndepărtă grăbit către mal, de îndată ce zări apropiindu-se creasta unui val, ce împrăştia stropi fini. În urma lui auzi valul spărgându-se, iar apa mării i se revărsă cu zgomot peste pălăria de paie, udând-o. Aşteptă să

se retragă, apoi păși în apa înspumată și apucă din nou lemnul plutitor.

După mai multe încercări, bucata de lemn se apropie puțin câte puțin de mal, până când, în cele din urmă, un val mare o aduse la țărm. Isaku se lipi de ea, pentru a nu fi luată iarăși de valuri. Își înfipse bine degetele în adânciturile ei, o ridică și o trase spre poteca ce ducea către sat.

Oamenii cărau în spate legături de lemne adunate din mare, se îndepărtau de țărm și urcau pe drumul ce ducea către sat. Bucata de lemn pe care Isaku o trăgea după el era mai mare decât a celorlalți și părea de o esență mai tare. Îi părea rău că o să fie folosită la arderea unui cadavru. Dacă ar fi dus-o acasă, ar fi făcut din ea destule lemne bune de foc.

Odată ajuns pe cărarea ce ducea către sat, o femeie ce purta o pălărie ascuțită de paie ieși din casa familiei îndoliate și îl ajută să tragă de lemn. Isaku deschise ușa din scânduri a casei și împreună cu femeia îl traseră înăuntru. Îl lăsară pe pământ, unde zăceau, unele peste altele, mai multe lemne adunate din mare.

Isaku își desfăcu șnurul pălăriei de paie, se așeză pe lemne și aruncă o privire în casă. Cel care murise, un bărbat de peste cincizeci de ani, pe nume Kinzo, nu purta decât o pânză înfășurată în jurul coapselor. De când căzuse la pat, își pierduse pofta de mâncare, iar în ultimele zile de viață familia îi dăduse doar apă. Nici o familie nu dădea de mâncare celor care nu mai aveau mult de trăit.

Înainte de a înțepeni, morții erau strâns legați cu o sfoară, cu genunchii îndoiți la piept, sprijiniți de un stâlp, în șezut, apoi urmau să fie puși în coșciuge în aceeași poziție. Oasele îi ieșeau prin piele, iar stomacul era neobișnuit de umflat, de parcă ar fi suferit de o boală cronică.

Peste părul subțire și alb, prins în creștet, avea legată o amuletă în formă de cruce. Capul îi atârna, ușor adus în față.

Mama lui Isaku ștergea coșciugul așezat pe podea. În cuptor, într-o oală mare, fierbea mâncarea din orez și legume, ce urma să fie împărțită oamenilor din sat, iar mirosul plutea în toată încăperea.

Părea că ploaia se întetise. Vuietul valurilor se auzea mai slab, pe măsură ce casa era învăluită de răpăitul ploii.

Isaku se uita lung la mâna femeii care amesteca în oală cu o lingură mare de bambus.

În dimineața următoare ploaia încetă și cerul deveni senin, ca de toamnă.

Oamenii din sat se adunară la casa mortului. Înăuntru, bătrânele intonau sutre, cu glas domol.

Isaku părăsi casa lui Kinzo, ducând în spate o legătură de vreascuri de foc, din lemnele ce fuseseră adunate din mare și apoi sparte împreună cu ceilalți bărbați. Aceștia cărau și ei legături de surcele uscate.

Mergând în urma lor, Isaku o luă pe poteca șerpuită ce ducea către vârful muntelui. Dincolo de sat, se vedeau, din loc în loc, stânci golașe, ușor aplecate. Casele mici ale celor șaptesprezece gospodării din sat păreau că se agață de linia îngustă a țărmului, ca să nu cadă în mare. Din pricina brizei ce sufla neconținut, pereții de scânduri ai caselor erau albi, de parcă ar fi fost dați cu făină. Pe acoperișurile din stuf fuseseră puse mai multe pietre, ca să nu le zboare vântul, dar și ele se albiseră. Fiecare casă avea în jur câte o bucată de teren arabil, în trepte, dar pământul plin de pietriș nu dădea roade nici cu îngrășăminte. Recoltele erau sărăcăcioase și nu puteau cultiva decât mohor, mei și meișor.

De pe cărarea de munte, Isaku intră în pădure, împreună cu ceilalți bărbați. Pământul era înecat în apă și pe alocuri se formaseră bălți. Cum mergea în spatele bărbaților, Isaku alunecă de câteva ori.

De îndată ce ieșiră din pădure, ajunseră într-un loc gol, unde se aliniau câteva pietre funerare mărunte și câteva tăblițe din lemn, inscripționate. Într-un colț se afla crematoriul, înconjurat din trei părți de un zid din piatră. Apropiindu-se de el, bărbații puseră jos legăturile de vreascuri și lemne uscate pe care le căraseră în spate.

Isaku se așază alături de ei pe o piatră din apropiere. Era plăcut să simtă briza adiind peste sudoarea care i se prelingea pe frunte și pe gât. Din acel loc aruncă o privire spre sat.

Convoiul funerar lung și firav plecase din dreptul casei lui Kinzo și înainta pe poteca ce se întindea de-a lungul țărmlui. În fața convoiului flutura o pânză albă lungă, prinsă în vârful unei nuiete de bambus, după care urma coșciugul, cărat pe umeri, așezat pe un buștean rotund, iar la coadă se zăreau câțiva copii.

— N-aș vrea să ajung ca bătrânul de astăzi, o gură mai puțin de hrănit, spuse în șoaptă unul dintre bărbați.

În vara aceluia an, Kinzo alunecase și se lovise destul de tare la șold într-un colț de stâncă, atunci când mersese pe țarm să prindă caracatițe și fusese nevoit să stea acasă, ținut la pat. Cum nu se putea mișca, nici sta în picioare, Kinzo devenise o povară pentru familie. Pentru cei din sat, a căror rezervă de alimente era limitată, moartea unui bolnav însemna o gură mai puțin de hrănit.

Moartea îi întrista la început pe membrii familiei și pe săteni, dar nu pentru mult timp, pentru că în sat exista credința că spiritele morților aveau să se întoarcă. Viața era un dar divin. După ce mureau, spiritele se duceau

dincolo de mare, dar după o vreme se întorceau în sat, sălășluiau în pânțele femeilor și renășteau ca prunci. Moartea era o perioadă de odihnă profundă până la întoarcerea spiritului, iar sătenii credeau că tulburau odihna celor morți dacă se întristau o vreme îndelungată. În cimitir, pietrele funerare și tăblițele inscripționate erau îndreptate toate spre mare, din dorința ca spiritele să se întoarcă în sat.

De îndată ce intră pe poteca de munte, cortegiul încetini. Privindu-l, Isaku se gândi la tatăl său. În primăvara aceea fusese vândut în robie pentru trei ani unui armator dintr-un port, aflat la limita de sud a insulei, unde acostau frecvent vapoarele ce se îndreptau către vest. Tatăl său își dorise să meargă, iar acum, fără doar și poate, lucra pe vapor la munca de jos.

Isaku era primul copil. Mai avea un frate și o soră, mai mici decât el. Se părea că tatăl luase hotărârea de a pleca în robie la sfârșitul anului trecut, când i se mai născuse încă o fetiță.

Auzise că în unele locuri exista obiceiul ca nou-născuții să fie omorâți, dar la ei în sat pruncuciderea nu era permisă, chiar dacă familia era săracă lipită pământului.

Isaku văzuse în mai multe rânduri cum noaptea, în camera întunecată, trupul tatălui său se mișca ritmic peste cel al mamei și cum picioarele acesteia se îndoiau de la genunchi și apoi se întindeau puternic. Știa că acela era un act de a îndemna spiritele strămoșilor să se întoarcă, dar mai știa și că prin nașterea unui alt prunc familia avea să ajungă la sapă de lemn.

Satul era mărginit la miazăzi de stâncile unui promontoriu ce ieșea, ascuțit, în mare și comunica cu alte sate doar printr-o cărare peste munte, spre nord. Cărarea abruptă străbătea stâncile, trecea prin două văi adânci și

ajungea în cele din urmă pe creastă, după ce urca o pantă printr-un deșiș de copaci și vișă-de-vie. Un astfel de relief făcuse ca satul să fie izolat. Sătenii mergeau pe acel drum pentru a duce în celelalte sate produse de pescuit, pe care le schimbau de cele mai multe ori pe cereale. Dar nici asta nu era de-ajuns pentru a le potoli foamea.

O metodă la îndemână pentru a salva familia să nu moară de foame era vinderea în robie. În satul vecin de peste munte trăia un negustor de sare, care era și năimitor, plătind în schimbul servituții o sumă considerabilă într-o singură tranșă. Cu acei bani, restul familiei cumpăra cereale și le ducea acasă.

Erau vândute mai cu seamă fetele, dar uneori mergeau să se vândă și bărbații, capii de familie. O fată pe nume Tatsu, în vârstă de paisprezece ani, plecase din sat odată cu tatăl lui Isaku. Fusese vândută pentru o perioadă de zece ani de robie, pe suma de șaisprezece *momme*¹ de argint. Tatăl lui Isaku avea să primească aceeași sumă pentru trei ani, iar asta putea fi socotită o tranzacție neobișnuit de favorabilă. Motivul era, fără îndoială, acela că tatăl lui Isaku avea un trup robust, care ieșea ușor în evidență printre ale celor din sat, fiind și un foarte priceput timonier.

— Mă voi întoarce peste trei ani. Până atunci, să nu lăsați copiii să moară de foame! spusese tatăl său aruncând o privire tăioasă către Isaku și mama acestuia, din pragul ușii casei năimitorului.

Cu o parte din arginți, mama cumpărase grăunțe, pe care ea și Isaku le aduseseră în spate din satul vecin pe drumul de munte. Isaku era mândru deoarece tatăl său promise atât de mulți bani, dorindu-și și el să fie așa de voinic.

1. Unitate de măsură a greutateii; 1 *momme* reprezintă 3,75 g. (*N. tr.*)

Bărbații care își luaseră un moment de răgaz în cimitir aveau cu toții fete și băieți vânduți în robie. Bărbatul firav așezat lângă Isaku își vânduse soția toamna trecută, pentru cinci ani. Singurii capi de familie care mai rămăseseră în sat erau cei care căraseră lemnele de foc și crengile uscate în cimitir și cei patru care duceau sicriul.

Bărbații se ridicară când văzură convoiul intrând în pădure. Nivelară cenușa rămasă în crematoriu și curățară pământul și pulberea care înfundau hornurile din pereții de piatră. Desfăcură funia cu care fuseseră legate surcelele uscate și stivuiră lemnele înăuntrul pereților de piatră.

Se auzi un gong. Convoiul se apropia de mijlocul pădurii. Mama lui Isaku ducea la subsuoară nuiaua de bambus de care atârna pânza albă, iar când ieșiră din pădure o ridică mai sus. În urma bătrânului care bătea gongul se zăreau femeile intonând sutre, apoi coșciugul, legănându-se.

Mama lui Isaku înfipse nuiaua în pământ, iar coșciugul fu depus lângă crematoriu. Cei care-l duseseră se așezară care pe unde apucară, se deschiseră la gât ștergându-și sudoarea. Bărbații care pregătiseră incinerarea îndepărtară buturuga rotundă de care fusese legat coșciugul, îl ridicară și îl puseră pe rug. Urmând instrucțiunile bărbaților, Isaku vârî niște vreascuri printre lemnele de foc. Făcliile de cânepă aprinse fură aruncate peste surcelele uscate, din care se ridică un fuior de fum, și vreascurile începură să ardă. Cei care stătuseră jos se ridicară în picioare, de jur împrejurul pereților de piatră ai crematoriului. Se auzi din nou gongul, urmat de voci intonând sutre.

Focul se întinse la lemnele stivuite, iar coșciugul fu cuprins de văpăi. Flăcările se legănav în adierea brizei,

fluturând ca o pânză în bătaia vântului. De fiecare dată când lemnele trosneau, săreau scânteii.

Isaku și ceilalți bărbați înmuiară câteva rogojini în pâraul din apropierea cimitirului, apoi le aruncară peste flăcări. Cadavrul ardea mai bine dacă focul era supravegheat. Coșciugul se fărâmiță sub vâlvătaia focului, iar din cadavru începură să se înalțe flăcări viu colorate. Acum erau de un galben orbitor, acum se preschimbau în verde. Aruncară apoi câteva lemne peste foc, iar deasupra, rogojini ude.

După ce cadavrul se împutină, celor de față li se împărțiră turte de mei. Isaku mesteca și privea flăcărilor.

Bărbații împunseră cu înverșunare cadavrul înnegrit cu un băț, stârnind scânteii viu colorate. Treptat, flăcările se domoliră, iar cadavrul căpătă culoarea roșu aprins, precum cărbunele încins.

Soarele începea să apună.

Familia mortului avea să-și petreacă noaptea la adăpostul unei rogojini, întinsă ca un coviltir, în desișul de la marginea pădurii; a doua zi urma să aibă loc strângerea oaselor.

Sătenii părăsiră crematoriul, împreunându-și mâinile, în semn de rugăciune.

Isaku coborî cărarea ce străbătea pădurea, ținându-se după mama sa trupeșă. Nici nu mai știa de câte ori luase bătaie de la ea. Avea o forță uimitoare și, în câteva rânduri, pentru scurtă vreme, în urma loviturilor rămăsese surd de-o ureche.

Îl bătuse din diferite pricini, dar de cele mai multe ori pentru că era leneș.

— Uită-te la pești! Până și ei își mișcă trupul tot timpul! Îl mustra ea mereu cu asprime, ca un tic verbal.

Îl înspăimânta, dar, chiar dacă se arăta neîndurătoare, o respecta și o admira.